

Kaupunginhallitus 16.03.2026 § 87

§ 87

Valtuustoaloite Espoon ohjelmasta nuorten aikuisten työllistymisen ja kouluttautumisen tukemiseksi (Kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Latonen Minna
Heiniö Katja
Koskinen Henrietta
Savolainen Petra
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mykkänen Kai

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Susanna Sielon ym. 15.9.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen, joka koskee Espoon ohjelmaa nuorten aikuisten työllistymisen ja kouluttautumisen tukemiseksi ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:

Asia jätettiin yksimielisesti pöydälle

Selostus

Valtuustoaloite

Valtuutettu Sielo ja 41 muuta valtuutettua esittävät, että Espoo selvittää, millaisia palveluita, tukimuotoja ja ohjausta nuoret aikuiset tarvitsevat työllistymisen ja opintoihin palaamisen tueksi. Aloitteessa tuodaan esiin muun muassa:

- Nuorten työttömyyden kasvu ja erityisesti pitkäaikaistyöttömyyden lisääntyminen.
- Koulutustason merkittävä vaikutus työllistymismahdollisuuksiin.
- Tavoite katkaista työttömyyden pitkittyminen ja vahvistaa nuorten polkuja koulutukseen, työelämään ja yrittäjyyteen.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Tiivistelmä

- Nuorten työttömyyden kasvu ja työttömyyden pitkittyminen on vaikean suhdannetilanteen vuoksi valtakunnallinen haaste

- Työllisyyspalveluissa nuorten työllistyminen on ollut strateginen painopiste jo kuntakokeilun alusta lähtien
- Työllisyyspalveluissa on selvitetty nuorten työllistymisen tukemista erilaisin keinoin ja toteutettu useita projekteja sidosryhmien kanssa, painottuen sisäiseen kehittämiseen sekä uutena ennalta ehkäisevään kaupunkitasoiseen työhön
- TE-palveluiden siirryttyä vuoden 2025 alusta kunnille on Espoossa pystytty entistä laajemmilla keinoilla lähdetty rakentamaan muun muassa työnantajayhteistyötä ja strategista kumppanuutta oppilaitosten kanssa.

Nuorten työnhakijoiden tilanne

Haastavan suhdannetilanteen ja avoimien työpaikkojen vähenemisen takia nuorten työttömyys sekä työttömyyden pitkittyminen on valtakunnallisesti haaste kaikilla työllisyysalueilla. Kaikissa suurissa maakunnissa nuorten alle 25-vuotiaiden työttömyys on kasvanut selvästi joulukuussa 2025 vuodentakaisesta selvästi; esimerkiksi Uudellamaalla vuosimuutos oli 15,1 %, Pirkanmaalla 18,6 % ja Varsinais-Suomessa vähemmän, noin 11,8 %.

Nuoria alle 30-vuotiaita työnhakijoita joulukuussa 2025 Espoo-Kauniaisten työllisyysalueella oli yhteensä 6 583 nuorta, joista työttömiä tai lomautettuja oli 3 939 nuorta. Verrattuna vuoden takaiseen tilanteeseen nuorten työttömien työnhakijoiden työnhaun kesto on keskimäärin hieman pidentynyt. Pitkäaikaistyöttömien nuorten määrä on kasvanut 32,5 % vuoden takaisesta. Työttömistä nuorista perusasteen koulutuksen varassa olevia oli joulukuussa 2025 yhteensä 755 nuorta, toisen asteen koulutuksen suorittaneita oli 1 894 ja korkea-asteen tutkinnon omaavia oli 846 nuorta. Selvästi eniten on noussut toisen asteen koulutustaustan omaavien nuorten työttömyys (20,6 %), mutta pientä kasvua on kaikilla koulutusasteilla. (KEHA ja Tilastokeskus, työnvälitystilasto, Espoo työllisyystieto PBI).

Nuorten työllistymisen tueksi tehtyjä selvityksiä ja projekteja

Espoo osallistui työllisyyden kuntakokeiluihin ja on palvellut alle 30-vuotiaita työnhakijanuoria jo vuodesta 2021. Tämä on mahdollistanut pitkäjänteisen selvitystyön nuorten työllistymiseen liittyvistä erityishaasteista. Nuoret ovat olleet kaikkina näinä vuosia työllisyyspalveluille tärkeä kohderyhmä ja heidän osaltaan on myös pystytty panostamaan palveluiden ja verkostoyhteistyön kehittämiseen myös perintövarojen turvin.

Nuoret työhön -projekti käynnistyi vuonna 2020 laajalla ekosysteemityöllä, jossa etsittiin vaikuttavia toimenpiteitä sidosryhmien kanssa. Toimenpiteitä kohdennettiin erityisesti alkavien työttömyysjaksojen määrän vähentämiseen (työllisyyden edistäminen, työttömyyden juurisyihin vaikuttaminen) ja kohdennetun varhaisen tuen lisäämiseen (pitkittyneen työttömyyden ehkäisy). Toimenpiteitä toteutettiin laajassa verkostoyhteistyössä, ja muun muassa nuorten aktivointipäivät voittivat kaupunginjohtajan innovaatiokilpailun.

Nuoret työhön-projektin jälkeen muodostettiin Nuorten työryhmä, johon palkattiin suunnittelija, kaksi uravalmentajaa ja yrityskoordinaattori. Työryhmä toimi vuosina 2023–2024 tavoitteena kehittää ja toimeenpanna hyväksi todettuja toimintamalleja, kehittää viestintää ja vahvistaa

työnantajayhteistyötä. Työryhmä kartoitti nuorten työllistymisen tukemisen tarpeita työllisyyspalvelujen-nuorten asiantuntijoille tekemän kyselyn kautta sekä hyödynsi v. 2023 tehtyä asiakaskokemustutkimusta sekä verkostotiimin tekemää työtä. Nuorten työllistymisen tavoitteen avaimiksi muotoutui: työnhaku- ja työelämätaidot kuntoon, ensimmäisen työkokemuksen saaminen, vertaistuki, ammatillinen koulutus ja työttömyyden ennaltaehkäisy. Työryhmän toimet ovat luoneet pohjaa nykykäytännöille, kuten säännöllisille nuorille suunnatuille rekrytointitapahtumille, työllisyyspalveluiden nuorten asiantuntijaryhmälle sekä ryhmäinfoille.

Kuntakokeilun nuorten tiimi (jonka asiakkaina olivat alle 30-vuotiaat espoolaiset nuoret työnhakijat), teki tiivistä yhteistyötä mm. Omnian nuorten työpajojen sekä etsivän nuorisotyön kanssa nuorten ohjautumiseen, palvelutarpeiden esille tuomiseen ja verkostotapaamisten kehittämiseen liittyen. Omnian nuorten työpajat aloittivat muun muassa kielipajan, joka tarjoaa työkokeilumahdollisuuden ja suomen kielen kehittymistä nuorelle, jonka kielitaito ei vielä riitä muille työpajoille. Vuonna 2023 selvitettiin myös alle 30-vuotiaiden työnhakijoiden kokemuksia palveluista ja prosesseista osana laajempaa asiakaskokemuksen kehittämistä.

Osana Espoo–Kauniainen-työllisyysalueen valmistelua toteutettiin yhteistyössä tutkija Mikko Kesän kanssa työvoimapalveluiden kustannusvaikutusanalyysi eri asiakasryhmistä. Tarkastelun tavoitteena oli hahmottaa nuorten työllistymisen polkuja ja vaikuttavia keinoja. Analyysin mukaan nuoret, joilla on tutkinto mutta riittämättömät työmarkkinavalmiudet, hyötyvät eniten työmarkkinälähtöisten palvelumallien vahvistamisesta, kuten työnvälityksestä ja työpaikoille kiinnittävistä palveluista.

Espoon kaupunki on lisäksi selvitetty NEET-nuorten (työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten) määrää ja toimenpidesuosituksia. NEET-nuoret ovat hyvin moninainen ryhmä, johon kuuluvat muun muassa varusmiespalvelusta odottavat, opintojen aloitusta odottavat, välivuotta viettävät ja pääsykokeisiin lukevat nuoret. Haastavammassa tilanteessa olevat NEET-nuoret eivät useimmiten ole työllisyyspalveluiden asiakkaita, vaan tarvitsevat sosiaalihuollon, terveystyökalujen ja etsivän nuorisotyön tukea. NEET-nuorten kohdalla ilmoittautumisohjaus työnhakijaksi tai koulutukseen sekä tiivis monialainen yhteistyö ovat keskeisiä. Selvityksessä havaittiin myös, että kaupunginosien välillä on huomattavia eroja NEET-nuorten määrässä. NEET-jakso tulisi selvityksen mukaan saada päätymään 100 päivän kohdalla, ja tietyille alueille olisi perusteltua kohdentaa erityisiä toimenpiteitä.

Nuorten työnhakijoiden palveluiden kehittäminen

Työllisyyspalveluissa työnhakijanuorten asiakkuudet on keskitetty asiantuntijoille, joilla on vahvaa osaamista nuorten työllistymisen tukemisesta sekä hyvä tuntemus nuorten palveluista ja verkostoista. Nuoret tarvitsevat usein samanaikaisesti koulutuksellista, sosiaalista ja terveydellistä tukea. Nuoren ympärille rakennetaan tarkoituksenmukainen, koordinoitu verkostokokonaisuus, jossa jokaisella toimijalla on selkeä rooli. Tällä hetkellä kehitetään nuorten asiakkuuden alkuvaiheen palveluprosessia, jotta nuorten tilanteisiin voidaan tarttua aiempaa tehokkaammin jo asiakkuuden varhaisessa vaiheessa. Käyttöön otetaan aiemmin kehitetty ryhmäilmoittautumisen malli ruuhkahuippujen

helpottamiseksi, ja henkilökohtaista tukea lisätään prosessin alkuvaiheeseen. Työskentely on edelleen kesken.

Nuoria ohjataan palvelutarpeen mukaan erilaisiin palveluihin, joissa he voivat saada muun muassa yksilö- ja ryhmävalmennusta, suomen kielen vahvistamista, tukea työelämätaitojen kehittämiseen ja tukea työnhakuun. Nuorille tarjotaan myös räätälöityjä koulutuspolkuja, työkokeiluja, nuorille suunnattuja rekrytointitapahtumia sekä ammatinvalinnan ja uraohjauksen palveluita. Omnian nuorten työpajat tarjoavat eri alojen työkokeilumahdollisuuksia ja auttavat nuoria tunnistamaan tulevaa koulutusalaansa sekä hakeutumaan koulutukseen.

Yhteistyön vahvistaminen oppilaitosten ja työnantajien kanssa

Työllisyyspalvelut käyvät säännöllistä vuoropuhelua toisen ja kolmannen asteen oppilaitosten kanssa varmistaakseen, että espoolaiset opiskelijat saavat ajantasaista tietoa työmarkkinoista ja niiden vaatimuksista jo opintojensa aikana, ja että he oppivat osaamisyhdistelmiä ja taitoja, joille on kysyntää työmarkkinoilla.

Syksyllä 2025 käynnistyi Omnian ja Espoon kaupungin strateginen yhteistyö, jota varten perustettiin myös taktinen ja operatiivinen valmistelutyöryhmä. Yhteiskehittämisessä painottuu Omnian ja työllisyyspalveluiden työnantajapalveluiden yhteistyö sekä heikommassa asemassa olevien nuorten ja aikuisten palveluiden kehittäminen. Näistä esimerkkeinä ovat muun muassa TUVA (tutkintokoulutukseen valmentava koulutus) koulutuksessa olevat nuoret, maahanmuuttajanuoret, aikuisten perusopetuksessa olevat opiskelijat sekä nuorten työpajojen kanssa tehtävä yhteistyö.

Nuorten työllisyyskehityksen edistämiseen on vuonna 2026 kohdistettu työnantajille suunnattuja työllistämisen tukia. Espoon uusi rekrytointituki tukee erityisesti alle 30-vuotiaiden toisen tai korkea-asteen koulutuksen omaavien nuorten ja vieraskielisten työttömien työnhakijoiden työllistymistä. Tuki edistää vähintään vuoden mittaisia ja vähintään 80 prosentin työajalla toteutuvia työsuhteita. Rekrytointituki on 5000 euroa per työsuhde ja se maksetaan kertaluontoisesti työnantajalle työsuhteen alkaessa. Rekrytointitukeen varattu 1,5 miljoonaa euroa, mikä mahdollistaa noin 300 työsuhteen tukemisen vuonna 2026.

Espoo myöntää myös hallituksen erillisrahoituksen turvin nuorten työllistymisaseteleitä (Nuorten rekrytointituki), jotka tukevat nuorten pääsyä työelämään ja kannustavat yrityksiä palkkaamaan nuoria. Erityinen painopiste ovat nuoret, joilla ei ole vielä tutkintoa tai aiempaa työkokemusta. Työllistymisasetelin avulla heille avautuu mahdollisuus saada ensimmäinen työpaikka, kartuttaa osaamista ja rakentaa polkua kohti pysyvämpää työllistymistä. Työllistymisasetelillä tavoitellaan noin 200 työsuhteen syntymistä.

Nuorten työllistymisen edistämisen ohjelma

Espoon nuorten työllistymisen edistämisen ohjelma käynnistyi elokuussa 2025. Kyseessä on kaupungin strateginen kehitysohjelma, jonka tavoitteena on ennalta tukea nuorten työllistymistä. Ohjelman kohderyhmiä ovat erityisesti koululaiset ja opiskelijat.

Ohjelmassa on koottu yhteen kaupungin eri toimialojen toteuttamat toimenpiteet, jotka liittyvät nuorten työelämä- ja työkokemusten

kartuttamiseen. Näitä toimia koordinoidaan ja kehitetään yhteistyössä. Tavoitteena on vahvistaa työelämässä tarvittavia taitoja jo ennen valmistumista, jotta nuorten siirtyminen opintojen jälkeen työelämään olisi sujuvaa ja varmaa.

Ohjelmassa pyritään kannustamaan kaupungin eri toimialoja sekä alueen työnantajia tarjoamaan nuorille harjoittelu-, TET- ja kesätyöpaikkoja sekä oppisopimusmahdollisuuksia. Nuorten yrittäjyys nähdään yhtenä vaihtoehtoisena polkuna työllistymiseen, ja sen edistäminen on ohjelman yhtenä tavoitteena.

Nuorten työllistymistä tukemaan suunnitellaan helppokäyttöistä keikkatyösovellusta. Työllisyyspalvelut kilpailuttavat sovelluksen vuoden 2026 aikana, ja tavoitteena on ottaa se käyttöön saman vuoden aikana. Sovellus mahdollistaa nuorille työkokemuksen hankkimisen ja helpottaa heidän kiinnittymistään työelämään.

Ohjelman tavoitteena on rakentaa pysyvä toimintamalli, jossa eri toimenpiteet tukevat nuorten koulutukseen hakeutumista ja työllistymistä laajojen yhteistyörakenteiden avulla. Toimenpiteet on ryhmitelty eri teemojen alle, kuten koulutukseen, uravalmennukseen, harjoitteluun, yrittäjyyteen ja vieraskielisten nuorten tukemiseen. Ohjelman toteutus edellyttää kaupungin yksiköiden, oppilaitosten ja työnantajien sitoutumista. Myös järjestöillä ja urheiluseuroilla on tärkeä rooli nuorten työkokemuksen tarjoamisessa.

Ohjelman pitkän aikavälin hyötytavoitteita ovat nuorten työttömyyden ja pitkäaikaistyöttömyyden väheneminen, työllistymisen nopeutuminen valmistumisen jälkeen sekä harjoittelu- ja työmahdollisuuksien lisääntyminen. Jokainen toimenpide raportoidaan erikseen ja niiden vaikutuksia arvioidaan ennen pysyviksi toimintamalleiksi esittämistä. Ohjelman toteutumista seurataan vuosittain ja siitä raportoidaan kaupungin johdolle ja sidosryhmille. Operatiivinen ohjausryhmä ja projektiryhmä ovat aloittaneet työnsä, ja ensimmäiset toimenpiteet vuosille 2025–2026 on jo määritelty.

Yhteenveto

Työllisyyspalveluissa on viime vuosina toteutettu laaja-alaisia tarkasteluja nuorten työllistymiseen liittyvistä palvelutarpeista, haasteista ja vaikutuskeinoista. Näitä selvityksiä hyödynnetään parhaillaan käynnissä olevan ohjelman toimeenpanossa ja työllisyyspalveluiden kehittämisessä.

Aloitteessa esitetyt tavoitteet ja näkökohdat sisältyvät jo kaupungin käynnissä olevaan selvitys- ja kehittämistyöhön. Espoossa on jo toteutettu ja parhaillaan toteutetaan toimenpiteitä, joilla tuetaan nuorten työllistymistä, koulutukseen kiinnittymistä ja yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa. Työllisyyspalvelut jatkaa nuorten työllistymisen tukemista ohjelman ja työllisyyspalveluiden olemassa olevien rakenteiden puitteissa.

Päätöshistoria

Kaupunginhallituksen työllisyys- ja kotoutumisjaosto 23.02.2026 § 14

Päätösehdotus

Esittelijä
Elinvoimajohtaja Heinaro Mervi

Kaupunginhallituksen työllisyys- ja kotoutumisjaosto esittää kaupunginhallitukselle, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Susanna Sielon ym. 15.9.2025 jättämään valtuustoaloitteeseen, joka koskee Espoon ohjelmaa nuorten aikuisten työllistymisen ja kouluttautumisen tukemiseksi ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Kaupunginhallituksen työllisyys- ja kotoutumisjaosto:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustoaloite Espoon ohjelma nuorten aikuisten työllistymisen ja kouluttautumisen tueksi

Tiedoksi